

RECENSION

Richard Kind

A Serious Man

Originaltitel A Serious Man

Svensk titel A Serious Man

Regi Ethan och Joel Coen

Producent Ethan och Joel Coen

Manus Ethan och Joel Coen

Foto Roger Deakins

Roller Michael Stuhlbarg, Richard Kind, Fred Melamed, Sari Lennick, Aaron Wolff m fl

USA 2009

Längd i tid 1 tim 45 min

Censur från 11 år

Distributör : Svensk Filmindustri AB

Prologen är en bisarr spökhistoria på yiddish som mest visar sig vara en anekdot. Sedan kastas vi raskt in i en förort 1967. En judisk familj som är i upplösningstillstånd. Michael Stuhlbarg spelar matematikprofessorn Larry Gopnik. Han vill väl och vara en "serious man" men gud vill någonting annat. Hans bror Arthur ockuperar toaletten och sover på familjens soffa, sonen röker gräs och frun vill skiljas. Men det som gnager mest i medvetandet är nog sonen Dannels stundande bar mitzvah. När han mutas på jobbet av en elev för ett högre betyg är det början på en lång kedja händelser som får överkliga konsekvenser.

Bröderna Coen träder in i Woody Allen-land men med surrealistiska förtecken. De leker med judiska fördomar, seder och religiösa

ritualer. Blandar mörker med syrlig komik som i fornstora dagar.

Regi och manus-duon förvandlar förorten till ett påträngande minisamhälle där misstänksamhet, grannsämja och familjära angelägenheter får en kuslig inramning. Gopnik har många existentiella frågor som egentligen inte har några svar. Han är förpassad till självhjälp och trots att han söker visdomsord hos tre rabbiner blir han aldrig klokare. Sanningen om livet gömmer sig i detaljerna och inte i ett logiskt system.

Vi har sett enskilda män som tappar greppet hos filmarna förr. Författaren i *Barton Fink*, bilförsäljaren Jerry Lundegaard i *Fargo* och John Malkovich i *Burn After Reading*. Yttre omständigheter som tvingar en rekorderlig man på knä, begår desperata handlingar och långsamt faller isär. Fast i *A Serious Man* är vi på offrets sida hela vägen. Varken han eller vi förstår egentligen varför allt går emot honom. Han förtjänar inte motgångarna utan har helt enkelt varit lite för självupptagen och blind för sin omgivning.

Filmen ifrågasätter religiös hängivelse och kravfull dedikation till något annat. Något högre som man innerst inne inte kan påverka. Coens har gjort en rysligt underhållande film om tvivel och fatala livsval. Den lakoniska humorn är ständigt närvarande. Gopniks kommentar "been hunting?" till grannen när han svänger in på uppfarten med ett rådjur på taket är deadpan-humor av klassiskt snitt. En av de roligare visdomarna är också att bandet Jefferson Airplane möjligen ligger bakom den moderna judiska tros läran. Åtminstone om man vill ge sig hän bröderna Coens komik för en stund.

Senaste alstret är kanske inte på samma ihållande nivå som *No Country for Old Men*, men väl ett skickligt hantverk.

Fredrik Söderlund

FILMRUTAN